

Hoop, kansen, verbondenheid

NT2-docent van het jaar Carien Westenbroek

JEDIDJA WITMER

18 januari 2022

Op 25 september 2021 is Carien Westenbroek op de BVNT2-conferentie uitgeroepen tot NT2-docent van het jaar 2021. Tijdens het plenaire gedeelte werd haar de Simon Verhallen-bokaal overhandigd. Carien Westenbroek is NT2-docent bij Queridon Taal & Horeca¹ in Utrecht. [NT2-docent van het jaar 2019](#), Jedidja Witmer, ontvanger van de Margreet Verboog-bokaal, interviewde haar. Een gesprek over de waardevolle combinatie van taal en praktijk, over de nieuwe inburgering, over afstandsleren, over de meerwaarde van een beroepsvereniging en over actie: docenten moeten doen.

Trefwoorden

NT2-docent van het jaar BVNT2 Inburgering Taal in de praktijk

Voor mij zit een enthousiaste, jonge docent (31). Ze is docent in hart en nieren, dat blijkt al vroeg in het interview. Ze vertelt dat ze tijdens haar opleiding

taalwetenschappen in Groningen als vrijwillige klassenassistent aan de slag ging. En dat ze toen eigenlijk direct al wist dat ze het onderwijs in wilde. Tijdens haar master in Utrecht besloot ze definitief de overstap te maken naar de opleiding tot NT2-docent.

Betrokkenheid

Uit het juryrapport²:

'Deze docent fietst rustig een kilometer of tien om, zodat ze nog even kan aanbellen bij die ene leerling die wat extra steun of een nieuw lesboek nodig heeft.'

De betrokkenheid en de samenwerking waar Carien over vertelde in het kader van de inburgering komen in alle aspecten van haar onderwijs terug.

Als ik haar vraag welke cursist van de afgelopen jaren haar het meeste is bijgebleven, vertelt ze over een cursist die ze het grootste deel van haar traject heeft meegemaakt. Ze zag haar tijdens haar inburgering, en later ook in een taal- en werktraject bij haar huidige werkgever. Deze cursist had humor, dacht mee met de docent en de andere cursisten, en stond altijd klaar om te helpen. Nu ziet Carien haar nog steeds weleens. De cursist in kwestie werkt inmiddels bij The Color Kitchen³, waar de huidige cursisten van Carien hun praktijkonderwijs volgen.

Maar ook als we het hebben over het afstandsonderwijs waarmee we de afgelopen anderhalf jaar te maken hebben gehad, komt betrokkenheid naar voren. Carien heeft verschillende cursisten extra ondersteund bij het maken van de overstap naar afstandsonderwijs. Sommige cursisten hadden hulp nodig bij het leren omgaan met de computer, en daarmee maakte ze individuele afspraken. Andere cursisten hadden een leenlaptop nodig. Daaruit blijkt ook dat die betrokkenheid niet bij de docent alleen kan liggen. De organisatie waar je werkt speelt een belangrijke rol als het gaat om de faciliteiten.

Daarnaast vraag ik Carien wat dat belang van betrokkenheid betekent voor de BVNT2. Wat heeft ze nodig van de beroepsvereniging? En wat zou de rol van die beroepsvereniging moeten zijn?

Ze zegt onmiddellijk dat de BVNT2 een belangrijke rol speelt bij de erkenning van het vak, én dat de beroepsvereniging de docent centraal moet stellen.

De BVNT2 kan dat doen door uitwisseling tussen docenten te faciliteren en de docent te beschermen in het politieke debat.

Ze hoort graag van de beroepsvereniging waar ze advies kan vinden en zou graag een platform zien waarop terug te vinden is waar welke scholing wordt aangeboden.

Zoals de gemeentes in de nieuwe inburgering dus de spil in het web worden, zou de BVNT2 dat ook kunnen zijn: 'Een ontmoetingsplek voor docenten en een centraal punt voor het vinden van informatie en advies.'

De BVNT2 moet een ontmoetingsplek zijn voor docenten en een centraal punt voor het vinden van informatie en advies.

Praktijkgericht

In het NT2-onderwijs kan Carien mensen op een concrete manier helpen. Haar hart ligt dan ook bij het praktijkgerichte onderwijs. Ze geeft onder andere les binnen een traject voor cursisten die de horeca in willen. Een deel van de tijd volgen deze cursisten praktijkonderwijs in de keuken. Daarnaast krijgen ze Nederlands van Carien. In die lessen is Carien het liefst ook zoveel mogelijk praktijkgericht bezig. Zo loopt ze zo nu en dan mee in de keuken, en neemt ze vaktaalwoorden mee terug naar de klas. Wat betreft Carien is de meerwaarde van deze combinatie van taal en praktijk heel waardevol. 'Je ziet wat cursisten moeten doen en kunt daarmee aan de slag in de taalles.'

Ook de dingen die Carien inspireren zijn concreet en praktisch. Ze vertelt enthousiast over een training voor het werken met een portfolio in de Z-route, waarbij ze direct een praktisch voorbeeld geeft. Ze merkt bij haar cursisten dat het voeren van voortgangsgesprekken in hun traject moeilijk is. Haar cursisten vinden het soms lastig om te bepalen wat hun leerdoelen zijn. Een portfolio kan dan een goed hulpmiddel zijn. Het maakt voor de cursist inzichtelijk wat hij al kan, en waar nog kansen liggen. Zeker als die cursist ook praktisch bezig is met de taal.

Wet inburgering

Als ik vraag wat haar eerste indruk was van de nieuwe Wet inburgering, verwijst ze ook direct naar de praktische component. Volgens Carien is het heel goed dat in de nieuwe inburgering de link tussen taal en praktijk gelegd wordt, bijvoorbeeld door verbinding te leggen tussen een participatiecomponent zoals vrijwilligerswerk en de taalles, of door in de taalles gericht aandacht te besteden aan een mogelijke vervolgopleiding. Ze hoopt dat het gat tussen de inburgeraar en de maatschappij kleiner kan worden. Niet alleen doordat de inburgeraar in de praktijk aan de slag gaat, maar ook doordat de gewone burger meer betrokken kan zijn bij de participatie van

de inburgeraar. De nieuwe wet kan ervoor zorgen dat inburgeren geen eenrichtingsverkeer meer is.

De nieuwe wet kan ervoor zorgen dat inburgeren geen eenrichtingsverkeer meer is.

Uiteraard ziet ze ook valkuilen. Zo is het volgens Carien heel belangrijk dat er goed overzicht wordt gehouden over het traject van de inburgeraar. Maar ook dat er een zekere mate van flexibiliteit mogelijk blijft. Een cursist die in de loop van het traject toch vast blijkt te lopen, moet de mogelijkheid houden het traject aan te passen.

Idealiter betekent dat dan ook dat er zeer regelmatig contact is met de verschillende betrokken partijen: de inburgeraar, de taaldocent, de praktijkbegeleider en degene die het overzicht houdt, naar verwachting een trajectbegeleider van de gemeente. In het begin zou daar wekelijks tijd voor moeten zijn, vindt Carien. Als het traject eenmaal goed loopt, kan de frequentie afgebouwd worden. Dat intensieve contact moet niet alleen die flexibiliteit mogelijk maken, maar zorgt ook voor betrokkenheid. 'Het is belangrijk dat je weet van elkaar wat je doet. Maar ook dat je weet wat de ander nog kan bieden.' Iets wat voor Carien heel belangrijk is.

Actie

Taal in de praktijk is het uitgangspunt van Cariens onderwijs. In een taal- en werktraject is de praktijkcomponent groot. Maar praktisch aan de slag gaan kan ook in het klein. En ook online. 'Jouw eigen praktijk is namelijk altijd in de buurt.'

Jouw eigen praktijk is namelijk altijd in de buurt.

Ze geeft een mooi voorbeeld van een praktijkopdrachtje tijdens een online les. Bij een les over het huis kun je bijvoorbeeld een aantal woorden geven. Cursisten doen de camera van de computer uit en fotograferen die voorwerpen in hun eigen omgeving. Na een afgesproken aantal minuten komen ze terug online en laten de foto's zien. De cursist is praktisch bezig in zijn of haar eigen omgeving. Je doet een beroep op de zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid. En de cursist kan iets van zichzelf laten zien. Dat laatste is iets wat Carien bij het afstandsonderwijs als waardevol heeft ervaren. Je ziet elkaar anders, informeler. Dat komt de verbondenheid ten goede.

In de praktijk

Ik vraag Carien wat dat praktijkgerichte onderwijs extra gaat vragen van de docent. Het is duidelijk dat deze vorm van onderwijs haar op het lijf geschreven staat en dat ze er veel ervaring in heeft opgedaan. Maar voor veel docenten zal het nieuw en

uitdagend zijn. Carien geeft aan dat je vooral ook zelf moet gaan kijken in de praktijk. Ze vertelt dat ze zelf helemaal geen horeca-achtergrond heeft en een hoop heeft geleerd. Op de werkvloer heeft ze nieuw vocabulaire opgedaan, dat ze mee kon nemen naar het klaslokaal. Maar ook op een hoger niveau is het belangrijk zelf te zien wat de cursist tegenkomt. Denk daarbij onder meer aan het soort teksten dat een cursist tijdens een opleiding moet kunnen schrijven of het soort gesprekken dat op de werkvloer gevoerd wordt.

Werknemersvaardigheden gaan dus impact hebben op je les. Niet alleen op de inhoud, maar ook op de organisatie. 'In een praktijkgerichte taalles werk je misschien niet altijd met een traditioneel lesboek.' De leidraad van je les is niet meer dat boek, maar de opdrachten die de cursist in komende periode moet doen op zijn of haar werk. De cursist zal vaker moeten vertellen wat er aan de orde is. Bijvoorbeeld door te bespreken hoe het gaat op stage. En werk je toch met een boek? Herschrijf dan opdrachten, zodat ze zoveel mogelijk aansluiten op de praktijk van de cursist.

In een praktijkgerichte taalles werk je misschien niet altijd met een traditioneel lesboek.

Carien vertelt dat deze aanpak haar in het begin meer voorbereiding kostte dan de bekende, docentgerichte aanpak, maar ze stelt ook gerust. Als je het vaker doet, wordt het makkelijker, en kost het niet meer tijd dan voor elke andere les. En hoe zit dat met digitale vaardigheden? Die worden ook steeds belangrijker. Moet je daar apart aandacht aan besteden? Heb je daar wel tijd voor als docent?

Carien is ook nu weer hands-on. Zet je opdracht niet op het bord, maar mail de opdracht naar de cursist. Doe dus evenveel als je nu doet, maar doe het anders. En realiseer je dat een cursist met een lage taalvaardigheid vaak meer baat heeft bij een digitale component. Een cursist die moeilijk leest, kan veel steun hebben aan de herkenbaarheid van knoppen op het scherm. Daar kun je als docent natuurlijk je lesmateriaal op afstemmen. Gebruik bijvoorbeeld een digitale tool voor het oefenen van woordenschat. Drie tools die je volgens Carien zeker eens moet uitproberen zijn Quizlet⁴, Flippity en Wordwall.⁵ Dit zijn gebruikersvriendelijke apps, zowel voor de docent als voor de cursist. De apps bevatten bovendien spelvormen, wat het leren laagdrempeliger maakt.

Doen!

Bij alles wat Carien vertelt komen de betrokkenheid en praktijk steeds weer terug. De meerwaarde daarvan voor de cursist is duidelijk. Maar Carien benadrukt ook het belang van doen voor de docent. Ga op onderzoek uit. Test apps uit. Probeer eens

een filmpje te maken. Bel je cursist als hij er steeds niet is. Ga naar een workshop en wissel ervaringen uit met collega's.

Kortom, of je nu lesgeeft of les volgt, blijf niet op je stoel zitten, maar kom in beweging. En doe dat samen!

Carien Westenbroek

Correspondentie: carien@queridon.nl

Noten

- 1. [Queridon](#) is een taalschool in Utrecht die nauw samenwerkt met The Colour Kitchen en onder andere taal- en inburgeringslessen, werk-leertrajecten en cursussen werknemersvaardigheden aanbiedt. Daarnaast organiseert de school allerlei activiteiten, van excursies voor deelnemers tot lunchactiviteiten voor iedereen die van wereldgerechten houdt.
- 2. BVNT2 (2021). *Juryrapport Docent van het jaar 2021*.
- 3. [The Colour Kitchen](#) is een maatschappelijke horecaonderneming. The Colour Kitchen biedt werk-leerroutes op maat (mbo-niveau) voor mensen die om verschillende redenen niet tot hun recht komen in reguliere trajecten. Naast de opleidingen hebben ze verschillende faciliteiten, zoals horecagelegenheden en vergaderruimten.
- 4. [Quizlet](#) is een app met digitale flashkaarten voor woordenschat- en kennisverwerving.
- 5. [Flippity](#) en [Wordwall](#) zijn browser-based platforms voor het maken van online leermiddelen, met een focus op gamification.

VORIGE INHOUDSOPGAVEVOLGENDE
DELEN PRINT